

Látogatás erdélyi erdészeti iskolákban

Tanulmányutunk során a két erdésziskola meglátogatása és a kapcsolatok ápolása volt a legfőbb célunk és Bedő Albert kálnoki sírja előtti főhajítás.

Vajdahunyadra tettünk egy kisebb kitérőt, ahol megtekintettük a történelmi Magyarország legimpozánsabb és legépebben megmaradt gótikus várkastélyát. Egész napi utazás után este értünk Görgényszentimrére, az ottani erdészeti középiskolába, ahol házigazdáink nagy szeretettel fogadtak bennünket. A következő nap első programjaként a paradízi sóbányát néztük meg, majd Szovátán a Medve-tó vizében mártóztunk meg, végül Korondra látogattunk el. Szerdán a környék két legismertebb kirándulóhelyére – a Gyilkostóhoz és a Békás-szoroshoz látogattunk és gyönyörködtünk a természet e gyönyörű csodáiban.

Csütörtök délelőtt a Szovátai erdészettel ismerkedtünk. Megnéztük a vármezői csemeteket, majd a település állami és magántulajdonú pisztrángosait. Házigazdánk a görgényi iskola egykori tanulója, *Lokodi Gergely* volt. A program házigazdánk vendéglőjében ért véget, ahol a terített asztalra is pisztráng került. Délután *Miron Mircea* iskolaigazgató és *Kraft Erzsébet* gazdasági vezető segítségével az iskola múltjával és jelenével ismerkedtünk.

A görgényszentimrei iskola a négy – egykor közel egy időben átadott erdőri szakiskola közül a legfiatalabb, amely 1893-ban nyitotta meg kapuit Habsburg Rudolf trónörökös átalakított vadászkastélyában. Az alapítást követően 1968-ig a kastély épületegyüttesében zajlott az oktatás. Ekkor adták át az iskola új épületegyüttesét a régi épületektől néhány száz méterre.

Az iskola (Grupul Scolar Silvic, Gurghiu) közel 540 tanulója az alábbi képzetekben vesz részt:

Gimnázium (4 éves) 12 osztály

Erdésztechnikus (2 éves) 4 osztály

Erdészeti szakmunkás (2 éves) 3 osztály

Az új épületegyüttesben található a tanterem többsége, a kollégium, a tornaterem és a menza. Az elmúlt évtized során jelentősen csökkent a távolabbról érkező és így kollégiumi elhelyezést igénylő diákok száma. Manapság a tanulók többsége a környező településekről naponta jár be az iskolába. Az oktatási feladatokat jelenleg 28 tanárral oldják meg. Az épületek körüli kert központi részén található fő

Csoportunk temesvári házigazdáinkkal

emlékoszlopot az iskola centenáriumára adták át. A kert egy része csemetekertként működik. Az iskolának tanterdeje nincs, de 7000 hektáros vadászterülettel rendelkezik. Az iskola megtekintése után átmentünk a régi iskolaépületekhez, amelynek egy részét ma is oktatásra használják. A főépület nagyobb része Románia különböző területeiről származó állatokból készített élethű diorámáknak ad helyet. A bejárat közelében helyezték el az egykori Teleki Sámuel-féle afrikai trófeagyűjtemény néhány darabját. A régi épületek mögött található a kastély parkjából átalakított, gondozott botanikus kert. A gondosan kitáblázott parkban sétálva gyönyörűen faragott, ódon fapavilon mellett sétáltunk el, mely egy letűnt világ eleganciájára emlékeztetett. Házigazdáink szerint a parkban közel 350 fafajta található. A tragikus körülmények között elhunyt Erzsébet királyné emlékéért egy tölgycsoport őrzi, melynek közepén egy erősen megrongálódott emlékkő áll. A parkból sétaút vezet fel Görgény várának romjaihoz, amely helyén ma egy kápolna áll. Erdemes a kicsi ablakokon benézni, mert a freskók között II. Rákóczi Ferenc portróját is felfedezhetjük. A lerombolt vár köveiből a XVIII. század végén épített kastélyt a Bornemissza család, amely azután Habsburg Rudolf trónörökös vadászkastélya lett. Ebben az épületegyüttesben nyitotta meg kapuit 1893. április 9-én a negyedik magyar erdőri szakiskola.

Az iskolalátogatást helyi specialitásokkal bővelkedő búcsúvacsora követett, ahol elköszöntünk házigazdáinktól, megköszönve baráti vendégszeretetüket.

A következő nap reggel tovább indultunk Csíkszeredára, ahol megtekintettük

Erdély leghíresebb búcsújáróhelyét, a csíksomlyói ferences kegytemplomot. Tovább haladva a következő megállóhely a Szent Anna-tó volt, ahol a kánikulai hőségben kicsit felfrissültünk. A tó igazi természeti ritkaság, Délkelet Európa egyetlen vulkáni krátertava. Délután érkezünk Kálnokra, ahol iskolánk névadója, Bedő Albert síremléke található. Kálnokon *Gödri Miklós* református lelkész megmutatta a XV. században épült református templomot, majd bemutatta a települést. A falun átsétálva út közben megnéztük a Bedő Albert nevet viselő általános iskolát. Tovább haladva a falu közepén megcsodáltuk a XVII. században épült unitárius templomot. A templom XVIII. századi haranglábja szintén nagyon szép. A templomot *Orbán Főtor Dezső* unitárius lelkész felesége, *Melinda* aszszony mutatta be. A templom megtekintése után megemlékeztünk Bedő Albert születésének közelgő 165 éves évfordulójáról, majd megkoszorúztuk síremlékét. Kálnoki programunk után tovább utaztunk szálláshelyünkre, a közeli Árkosra.

Szombat reggel a Maros mentén indultunk haza. Utunk során végig gyönyörködtünk Erdély szép tájaiban, történelmi városaiban. Késő délután érkezünk Temesvárra, ahol a másik, 1885-ben átadott egykori erdőri szakiskola található. Az iskola ma is erdészeti szakképzést folytat. Rendkívül szívélyesen fogadtak bennünket. Vendéglátóink között ott volt a két hete Ásotthalmon járt kis csapat néhány tagja is. 1999-es látogatásunk óta néhány szembetűnő változás történt, a főépület külseje megújult. Házigazdáink, név szerint *Subin Petria* igazgató, *dr. Mibart Constantin* igazgatóhelyettes (szepitem-

A temesvári iskola felújított főépülete

bertől igazgató), *Király András Árpád* és *Rugea Gavril* erdőmérnök-tanárok, *Pascal Simion* gyakorlatioktatás-vezető, valamint kollégáik. Megérkezésünk után rövid tájékoztatást kaptunk. Megtudtuk, hogy az iskola (Grupul Scolar Silvic, Timisoara) 20 osztályában közel 500 diák tanul az alábbiak szerint: gimnázium 14 osztály, erdészeti technikum 2 osztály, erdészeti szakmunkás 4 osztály. Az oktatási feladatokat 32 pedagógussal oldják meg. 1885-ben az iskolát egy régi vadászkastélyból alakították ki a város északkeleti részén, az úgynevezett Vadászerdőben. 1901-ben lebontották az ódon épületet, majd felépült az iskola ma is álló főépülete. Ezt 2003-ban világbanki hiteltől kívül-belül felújították, sőt sikerült a tantermek bútorzatát is kicserélni. Emellett jutott pénz egy modern számítástechnikai labor kialakítására is. Az iskola épületegyüttese 11 hektáron terül el, amelyből 7 hektár a park. Itt közel 250 fánem található. Az iskolának nincs tanulmányi erdeje, csupán 2000 hektár vadászterülettel rendelkezik. Az iskola egykori tanulmányi és kísérleti erdejének egy része most városi parkerdő. A rövid tájékoztató után házigazdáinkkal körbejártuk az iskolát. Megcsodáltuk a szépen felújított főépületet, majd átmentünk a kollégium épületébe. Itt a diákok négyágvas szobákban nyernek elhelyezést. Görgényszentimréhez hasonlóan itt is változott a diákok összetétele. A távolabbról érkezők száma csökken, míg a városból és vonzáskörzetéből érkezők száma nő, akik bejárók. Ezáltal a kollégium kihasználtsága csökkent.

A beszélgetések során megtudtuk, hogy Romániában öt régi erdésziskola található, közöttük az általunk is felkeresett kettő. A rendszerváltást követően minden város igyekszik új középiskolai

és felsőfokú képzéseket indítani. Ennek következménye, hogy mintegy húsz helyen indult erdésztechnikusi képzés az országban mindenféle felszerelés és hagyomány nélkül.

Tovább sétálva ahhoz az épülethez értünk, amelyben az iskola természetrajzi gyűjteménye található. Leggazdagabb a Románia madárvilágát bemutató rész, amely több száz preparátumból áll. Emellett láthatóak vadász és horgász eszközök, valamint vadászható és horgászható fajok preparátumai is. Szá-

munkra különösen érdekesek voltak azok a régi vadászati makettek, amelyekhez hasonlóak találhatóak az ástothalmi iskola múzeumában. Valószínűleg egykor mind a négy erdőri szakiskolát hasonló szertári anyaggal látták el.

Iskolai körutunk végén ismét a tanári szobába jutottunk, ahol terített asztalok vártak ránk. Az uzsonna végén megköszöntük házigazdáink kedvességét. A mielőbbi találkozás reményében köszöntünk el egymástól.

Kép és szöveg: **Andrési Pál**

Mind a négy iskolában évtizedekig magyar nyelven folyt az oktatás. Sajnos a Romániában és Szlovákiában található iskolák egyikében sem található magyar nyelvű emléktábla, pedig ezt egykori elődeink szakmai munkája is indokolná. Az Országos Erdészeti Egyesület kezdeményezhetné mind a négy egykori erdőri iskolánál emléktábla avatását. Erre egyik lehetőségként az iskolák alapításának 125 éves évfordulóját gondolom. Sorrendben Ástothalom lenne az első 2008-ban, majd Temesvár következne 2010-ben. Addig még jó néhány év áll rendelkezésre az előkészületekhez, és addig valószínűleg Románia is tagja lesz az Európai Uniónak, ami megkönnyítené az emléktábla-avatásokat.

Ács Vendel kopjafája

A kapolcsi szőlőhegyen élt egyszer egy ember. Ács Vendelnek hívták. Noha volt rendes lakása, háza a faluban, ő tavasztól őszig a szőlőhegyen szeretett lenni. A kicsiny présházában. Ott kelt, ott nyugodott az árnyat adó dió, az apró szemű, zamatos őszibarackot termő fák, és az egész évben derékhajlító munkát követelő megannyi szőlőtöke között. „Tudja a szőlő olyan, mint az asszony ... mindig foglalatkosodni kell vele, mert igényli ...” mondotta egyszer egy szigligeti szőlőgazda, s minden bizonnyal Ács Vendel is így gondolta.

A szőlősorokban érte a fagyot feleresztő tavaszi szél, a hajtást növesztő langy eső, a fürtöt érlelő meleg nyár, és az aranyba öltözött, szüretelésre váró sárféi ősz. Ács Vendel nagyon barátságos ember volt. A faluból a hegyre járók nem mehettek el sem egy jó szó, sem egy jó pohár sárféi borra való invitálás nélkül. S ilyenkor, mint lenni szokás, szóba kerültek az ügyes-bajos dolgok, amik a faluban, s a nagyvilágban történtek. Aztán Ács Vendel is elköltözött az égiekkel poharagatni. Az ittmaradottnak igencsak

hiányérzete lett a derék szőlőgazda nélkül. Így hát kopjafát állítottak a szőlőhegy bejáratánál, hogy minden arra járó emlékeztesse egy emberre, aki a lassan letűnő életformát választotta az elmúlt évek rohanó, embertörő kényszerre helyett. A kopjafát *Bognár István* erdész faragta, ki évtizede kapolcsi betelepülő lett.

Pápai Gábor

Fotó: Pápai G.